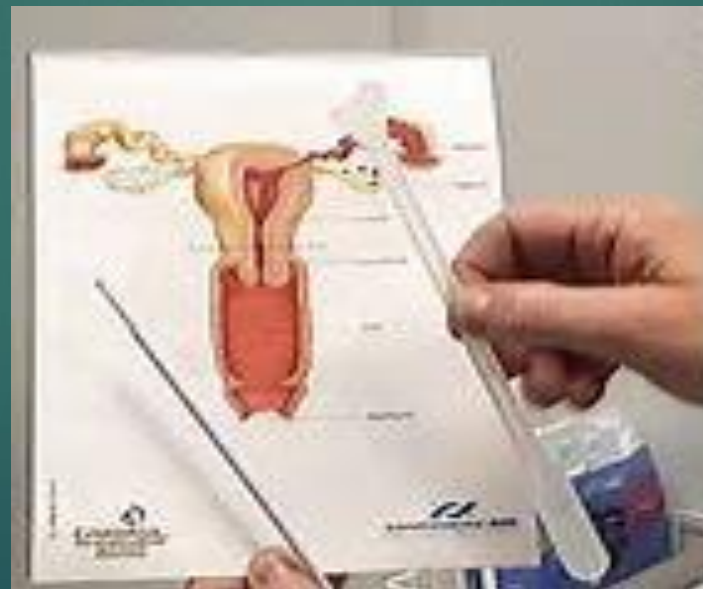

Gynekologiska cellprovskontroller

KUNGSÖRS VÅRDCENTRAL 2014-2017

Bakgrund

- ▶ Varje år får cirka 450-500 kvinnor i Sverige livmoderhalscancer (cervix cancer) och runt 130-150 kvinnor per år dör av sjukdomen.
- ▶ Det är den tredje vanligaste cancerformen hos kvinnor. Medelåldern är 50 år och nästan var tredje patient är under 40 år.
- ▶ Om kvinnor med cellförändringar behandlas på ett tidigt stadium blir de flesta friska. Tidigt upptäckt är viktigt! Cervixcancer utvecklas ofta långsamt, under flera år.

MÅL

- ▶ Att få fler kvinnor i Kungsör att ta cellprov enligt screeningprogrammet.
- ▶ Var 5:e kvinna, i Sverige, uteblir från sin cellprovskontroll. Statistiskt skiljer det sig åt beroende på var i landet man bor.

Hur gick man tillväga

- ▶ Under 2017 genomfördes ett projekt där barnmorskan erbjöd kvinnorna att komma på kvällstid. Hypotesen var att fler kvinnor då skulle gå på sina cellprovskontroller.
- ▶ Under januari – maj fick kvinnorna välja att komma en vardag mellan klockan 16.00 – 19.45 samt klockan 15.30 – 17.30 från september till december, förutom de ordinarie tiderna under dagtid.

En tillbakablick

- ▶ I Sverige har vi haft screening för livmoderhalscancer sedan 1960-talet.
- ▶ Antalet fall av livmoderhalscancer har mer än halverats sedan 1970-talet. De gynekologiska cellprovskontrollerna är en organiserad screening av symtomfria kvinnor. Syftet är att förhindra att livmoderhalscancer utvecklas genom att upptäcka och behandla cellförändringar som annars kan leda till cancer.
- ▶ Kvinnor som regelbundet deltar i screeningprogrammet för gynekologisk cellprovtagning får ca 90 % lägre risk att drabbas av livmoderhalscancer.

Kort om HPV

- ▶ Orsaken till nästan alla fall av cervixcancer är HPV, humant papillomvirus.
- ▶ 2012 infördes vaccination mot HPV inom det allmänna vaccinationsprogrammet. Alla flickor i årskurs fem eller sex erbjuds vaccination. Vaccination tillsammans med regelbunden cellprovtagning ger ett mycket gott skydd mot cervixcancer.
- ▶ 2015 utfärdade socialstyrelsen nya rekommendationer. En stor förändring är att proverna analyseras för HPV-infektion. Detta bidrar till ytterligare 60 färre cancerdiagnoser per år så att 30 liv per år kan räddas.

Nationellt vårdprogram 2017

- ▶ Våren 2017 fastställdes ett nationellt vårdprogram med syfte att göra screeningen säkrare, effektivare och mer jämlik i landet. Detta innehåller detaljerade rekommendationer om kallelseverksamhet, provtagning, utredning av avvikande cellprover, behandling av cellförändringar, kommunikation, kvalitetskrav på verksamheterna, krav på IT system och utbildningsinsatser.
- ▶ Screeningprogram: Livmoderhalscancer, screening med cytologi och HPV-test
- ▶ Del av befolkningen: Kvinnor 23-64 år

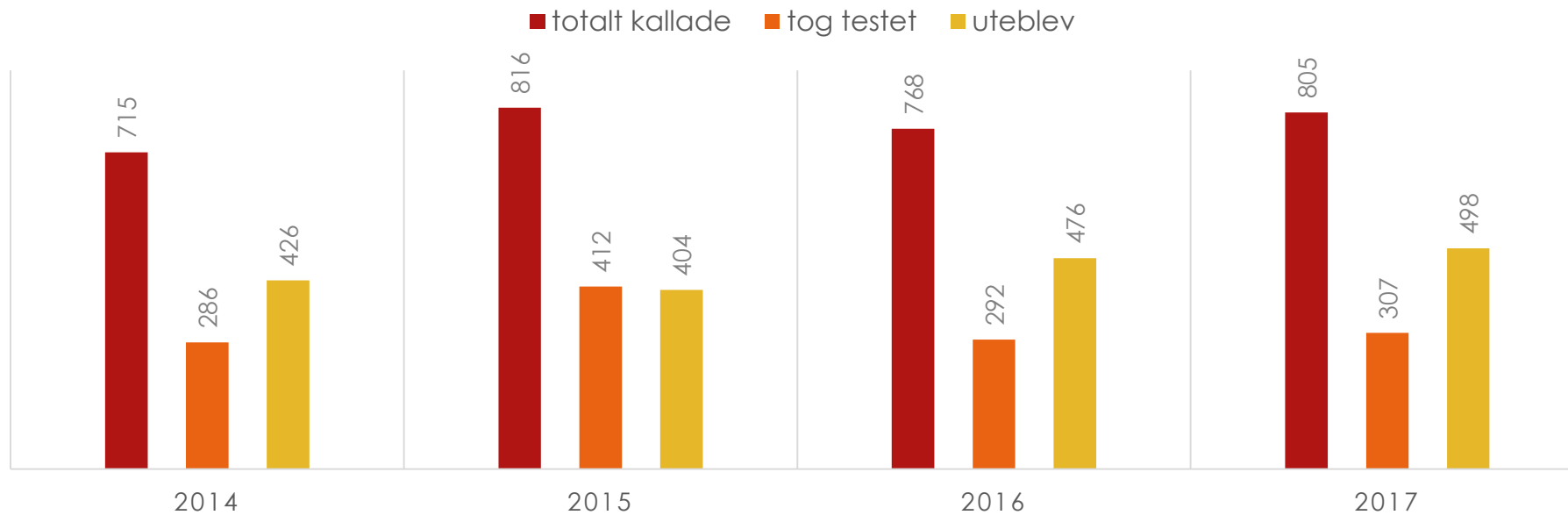
- ▶ **Rekommendation**
- ▶ Hälsa- och sjukvården **bör erbjuda** screening för livmoderhalscancer med
- ▶ Cellprovtagning med analys för cytologi vart tredje år till kvinnor i åldern 23–29 år
- ▶ Cellprovtagning med analys för HPV vart tredje år till kvinnor i åldern 30–49 år samt en kompletterande analys även för cytologi för kvinnor som är cirka 41 år
- ▶ Cellprovtagning med analys för HPV vart sjunde år till kvinnor i åldern 50–64 år.

Statistik från Nationella kvalitetsregistret

- ▶ 2016 tog 69 % av kvinnorna i Sverige cellprov. Skillnaderna i landet är stora, högst låg Västernorrland med 83 % och lägst var Skåne med 53 %, Västmanland hade 72 %.
- ▶ Statistik för 2017 visar att deltagandet är högre än tidigare. I hela landet tar 82,4 % av kvinnorna cellprov.

Gynhälsokontroller i Kungsör

ÅR 2014-2017

Slutsatser

- ▶ **Andelen som kom på cellprov ökade inte alls trots att man erbjöd kvällstider.**
- ▶ Från 2018-01-01 är cellprov avgiftsfri i Västmanland. Kan detta påverka kvinnornas benägenhet att gå på GHK? Vi får se när vi analyserar statistiken nästa år!
- ▶ Kanske måste man arbeta mer med uppsökande verksamhet, för att nå dom kvinnor som uteblir. Vi kan bli bättre på att fråga kvinnor, som söker för andra orsaker om dom tagit cellprov och erbjuda dom det. I princip alla gravida går hos barnmorskan.
- ▶ Eskilstuna hade t ex ett projekt där man under en period arbetade så och då ökade antalet cellprovtagningar med 15 %.

Procentuell fördelning

